

3. Bestuurlijke overwegingen

3.1. Financieel evenwichtig, sociaal maatwerk

De onzekere economische situatie, de gevolgen van het rijksbezuinigingsbeleid en de autonome ontwikkelingen op een aantal beleidsterreinen op lokaal niveau bepalen de teneur van de programmabegroting 2012 in zeer sterke mate.

De bezuinigingen van het kabinet werken in negatieve zin sterk door in onze inkomsten, te weten in het gemeentefonds, in de re-integratiemiddelen Wwb, in de Wsw en in diverse specifieke uitkeringen. De stijging van de eigen uitgaven wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de groei van het aantal bijstandsuitkeringen en door het almaar groeiende beroep op de Wmo-voorzieningen.

De door uw raad in juni jl. vastgestelde Kadernota 2011 liet al een fors negatief beeld zien. Het meerjarenperspectief dat wij in deze programmabegroting aan u voorleggen bevestigt dit beeld. Het begrote tekort loopt op van € 16,2 miljoen in 2012 naar € 20,4 miljoen in 2015. Net als in 2010 staan we voor de opgave om forse bezuinigingsmaatregelen te treffen. Met inbegrip van de € 17 miljoen bezuinigingen uit 2010 moeten we in twee jaar tijd structureel zo'n € 38 miljoen bezuinigen. Dat is ruim 10% van de huidige jaarlijkse uitgaven.

Het beeld dat naar voren komt uit de recent gepresenteerde Miljoenennota 2012 van het kabinet Rutte is opnieuw niet rooskleurig voor de gemeenten. Op het Gemeentefonds wordt fors gekort, op macroniveau gaat het om een bedrag dat € 179 miljoen lager uitvalt dan in het voorjaar nog werd verwacht. Over de effecten daarvan voor onze begroting zullen wij u in een aparte brief informeren.

Door de voorgenomen stapeling van rijksbeleidswijzigingen en rijksbezuinigingen dreigen de kwetsbare huishoudens in onze samenleving extra zwaar te worden getroffen. Hoewel de effecten daarvan op gemeentelijk niveau nu nog niet echt zichtbaar zijn, is het realistisch te verwachten dat deze categorie de komende jaren een groter beroep gaat doen op de gemeentelijke voorzieningen. Echter, meer en meer zullen ook bij ons de middelen ontbreken om dit beroep te kunnen honoreren. Ook de voorgenomen decentralisaties van rijks- en provincietaken op het gebied van werk, Awbz-zorg en jeugdzorg zullen gepaard gaan met efficiëncykortingen en bezuinigingen op de middelen. Dit noodzaakt tot hervormingen van deze voorzieningensystemen, hervormingen die met name lokaal zullen moeten worden vormgegeven.

Tegen de achtergrond van de zorgelijke financiële situatie en met de nieuwe realiteit in het vooruitzicht kiest het college voor het op orde houden van de gemeentelijke financiële huishouding en koersen we stringent op een evenwichtig en sluitend financieel meerjarenkader.

In de notitie Bezuinigingsvoorstellen (meerjaren-)begroting 2012-2015 leggen wij u een pakket bezuinigingsmaatregelen ter besluitvorming voor, dat bij vaststelling leidt tot een sluitend meerjarenbeeld.

De bestuurlijke uitgangspositie de komende jaren is tegelijkertijd complex, veelomvattend maar ook uitdagend. Ondanks de afnemende financiële middelen en de noodzaak van bezuinigen willen we de belangrijke uitdagingen en opgaven op korte en lange(re) termijn binnen zowel het fysieke, het economische als het sociale domein voor ogen houden en zo veel als mogelijk realiseren. Met het bestuursakkoord 2010 – 2014 'Samen investeren in toekomst' en de Collegebrief 2010 – 2014 'Vastberaden de toekomst tegemoet' is de koers voor deze bestuursperiode op deze domeinen hoofdlijnen uitgezet. We zien in de veranderende omstandigheden voorshands geen aanleiding om deze koers ten principale te verlaten.

We willen ons blijven richten op de voornemens tot verbetering van de bestaande woningvoorraad en leefomgeving, de effecten van de demografische ontwikkelingen, de algemene verduurzamingsopgaven, de verbetering van de e-dienstverlening, de vernieuwing van het participatiebeleid, de invoering van de nieuwe zorgbeleidstaken de komende jaren, de transitie van het Wmo-beleid en niet in het minst ook de realisatie van het Atalanta-project. De voorgenomen verplaatsing en transitie van het huidige dierenpark in het centrum naar het zich conceptueel sterk onderscheidend en unieke belevenspark inclusief theater op de Noordbargeres is van grote betekenis voor Emmen en de noordelijke regio.

Maar om de uitdagingen en ambities met minder middelen het hoofd te bieden zullen we wel moeten temporiseren en selecteren. Niet alles kan meer of moet nog en zeker niet tegelijkertijd. Daarnaast willen we ook innoveren en op verschillende beleidsterreinen nieuw maatwerk leveren. Dit laatste geldt met name voor het sociale domein.

In het licht van de opgaven waar we voor staan, is een herbezinning die leidt tot een vernieuwde visie op (onderdelen van) het beleid en de wijze van besturen, uitvoeren en financieren nodig en gewenst. We richten ons daarbij in ieder geval op een herziening van rollen en verantwoordelijkheden en op nieuwe beleidsuitgangspunten voor de bekostiging van het brede zorg- en participatiebeleid. Op bepaalde onderdelen van dit beleid is op zeer korte termijn al een fundamenteel nieuwe aanpak noodzakelijk. Dit geldt urgent voor de beleidsterreinen Wmo en participatie. Gezien de financiële noodzaak om hier keuzes te maken, zullen we op zeer korte termijn al met afzonderlijke voorstellen voor nieuw beleid op deze terreinen komen. De financiële effecten van dit beleid zijn al in deze begroting verwerkt.

De beleidsvernieuwingen die we in het algemeen voor ogen hebben, moet leiden tot zowel besparingen als tot effectiever beleid én tot meer kwaliteit voor onze inwoners, instellingen en bedrijven. Het spreekt voor zich dat dit niet vanzelf gaat en forse inspanningen van het bestuur en de organisatie zal vergen.

In de Kadernota 2011 hebben we onze zienswijze over de koers op hoofdlijnen al aangegeven. Activeren, participeren, meer verantwoordelijkheid naar de samenleving overdragen, maar tegelijkertijd ook zo veel als mogelijk die mensen ondersteunen die het écht nodig hebben. Maatwerk op de verschillende onderdelen van sociaal beleid is een belangrijk uitgangspunt van de koers.

Over de vernieuwingen in de koers willen we met de raad en de betrokkenen in de samenleving in discussie gaan. Wij zijn voornemens om deze discussie de komende maanden te gaan voeren en uit te werken en we streven er naar de resultaten daarvan mee te nemen in de Kadernota 2012.

3.2. Bezuinigingsvoorstellen (meerjaren-)begroting 2012 – 2015

Een bestuurlijk en ambtelijk samengestelde werkgroep bezuinigingen heeft zich na vaststelling van de Kadernota 2011 gebogen over de bezuinigingsopgave zoals die uit de Kadernota naar voren kwam. Dat ingrijpende maatregelen nodig zijn om de toekomst met perspectief tegemoet te kunnen treden, wordt zowel in ons college als in de ambtelijke organisatie als een onontkoombare realiteit zeer bewust beleefd.

Ons college is na een intensief en dynamisch verlopen proces en met de constructieve inzet van velen er in geslaagd uw raad een pakket aan bezuinigingsmaatregelen voor te leggen, dat bij acceptatie leidt tot het gewenste sluitende meerjarenperspectief. De voorstellen zijn gebundeld in het bij deze begroting behorende document Bezuinigingsvoorstellen (meerjaren-)begroting 2012 – 2015. Alle beleidsprogramma's en bestuurlijke portefeuilles zijn tijdens dit proces kritisch tegen het licht gehouden en beoordeeld. Belangrijke uitgangspunten tijdens de 'zoektocht' zijn geweest evenwicht, proportionaliteit en stabiliteit van beleid.

In lijn met het gestelde in de Kadernota ziet het college zich genoodzaakt om de effecten van het rijksbeleid op het Wwb-werkdeel én de specifieke lokale omstandigheden op het terrein van de Wmo te vertalen naar scherpe taakstellingen voor de beide beleidsterreinen. Dit moet leiden tot een bezuiniging van in totaal circa € 5,9 milj. in 2012, 9 milj. in 2013, € 9 milj. in 2014 en € 8,6 milj. in 2015. Om de WIW-ID banen - thans nog betaald uit het Wwb-werkdeel - te kunnen behouden, stellen we voor een bedrag van € 1,2 miljoen te putten uit de algemene middelen.

In de verwachting dat ons de komende jaren ook een stevige ontwikkel- en heroriëntatieagenda op het sociale domein te wachten staat, is een herbezinning op de taken en functies van het gemeentelijk welzijnswerk opportuun. Daar willen we zorgvuldig de tijd voor nemen, vanaf 2014 denken we daar € 1 milj. structureel te kunnen besparen.

In het kader van de herbezinning op de gemeentelijke rol en taken willen we bovenop de al afgesproken bezuinigingen vanaf 2013 nog een bedrag van ruim € 1 miljoen besparen op de ambtelijke organisatie.

Het voert te ver om op deze plaats op alle betekenisvolle bezuinigingsvoorstellen in te gaan. In het algemeen is gezocht naar evenwicht, Onze overwegingen bij de voorstellen treft u ook

aan in het raadsvoorstel bij de begroting en in hoofdstuk 4 De budgettaire positie 2012 nader beschouwd.

Wij leggen het pakket integraal en per begrotingsprogramma aan u voor. Een besluit over dit bezuinigingspakket met een totaal omvang zoals wordt voorgesteld achten wij noodzakelijk om de komende jaren op basis van de afspraken in het bestuursakkoord een financieel verantwoord beleid te kunnen voeren.

3.3. Stand van zaken Bestuursakkoord met het rijk

Er is in formele zin geen bestuursakkoord tot stand gekomen tussen de gemeenten (en provincies en waterschappen) en het rijk. Op de Algemene Ledenvergadering op 8 juni besloten de leden dat zij het VNG-onderhandelaarsakkoord met het rijk voor hun rekening nemen met uitzondering van het onderdeel werk. Hiermee was een integraal door partijen te aanvaarden akkoord van de baan. De nieuwe wet Werken naar vermogen zal daardoor vorm krijgen in het proces van wetgeving tussen kabinet en Staten-Generaal en komt daarmee voor de verantwoordelijkheid van het Rijk.

De VNG gaf het kabinet te kennen van mening te zijn dat het ledenbesluit de uitvoering van de het overgrote deel van de andere afspraken in het concept-akkoord niet in de weg behoeft te staan. Het kabinet onderschreef de VNG-opvatting door de niet betwiste onderdelen van het bestuurakkoord te zien als 'een bindende basis voor constructieve samenwerking in de komende jaren', maar draaide wel een in het akkoord overeengekomen niet-doorzetten van een korting van € 100 miljoen op de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) terug. De VNG heeft tegen dit laatste haar bezwaren kenbaar gemaakt, waardoor ook op het punt van de RUD's geen overeenstemming is bereikt.

Het pakket afspraken waarover de gemeenten (en IPO en UvW) en het rijk het wél eens zijn, gaat voortaan door het leven onder de naam 'Bestuursafspraken 2011 - 2015'. Deze vormen nu de basis voor gezamenlijke inspanningen op de betreffende beleidsterreinen. Ook de financiële afspraken over de uitgangspunten van het gemeentefonds blijven overeind.

3.4. Belangrijkste speerpunten per beleidsprogramma

Bij de voorbereiding van deze programmabegroting zijn we zoals gezegd uitgegaan van de continuering van de ambities, de bezuinigingen en de prioritering van projecten zoals deze in diverse documenten al zijn vastgelegd. Gezien de financiële omstandigheden en de op handen zijnde discussie over de koersvernieuwing worden uiteraard geen voorstellen voor nieuw beleid gedaan.

In het onderstaande overzicht geven wij per beleidsprogramma de speerpunten voor 2012 aan. Voor het complete overzicht verwijzen wij u naar het programmaplan.

Programma 1 Inwoners en bestuur

Om onze burgers nog beter van dienst te zijn wordt het aantal digitale transacties uitgebreid. Begin 2012 zijn minimaal 50 producten en diensten via het Digitaal Loket van de gemeente Emmen aan te vragen.

De gemeente Emmen zal in de loop van 2012 de servicenormen van de VNG overnemen in haar kwaliteitshandvest. Deze servicenormen helpen de gemeenten in 2015 klaar te zijn als dé poort naar de overheid voor burgers en bedrijven.

In Emmen is voor het eerst sinds jaren sprake van een lichte afname van de bevolking. Een herstel van de woningmarkt valt op korte termijn niet te verwachten.

Op dit moment wordt onder regie van het programmabureau Emmen Revisited door alle partners gewerkt aan een planning van de verdere voortgang van Emmen Revisited met als doel in 2015 de hele gemeente met ontwikkelplannen te bestrijken. Momenteel zijn voor 14 dorpen en wijken de wijk- en dorps-programma's gereed. Dit betekent dat tot 2015 nog 21 programma's gerealiseerd moeten worden.

We maken in het citymarketingbeleid keuzes gericht op een sterke positionering van de gemeente en de regio Zuidoost Drenthe, gecombineerd met de keuzes die op verschillende beleidsterreinen worden gemaakt. Belangrijke beleidsterreinen voor citymarketing zijn wonen, economie, recreatie en toerisme, evenementen, onderwijs, sport en cultuur.

Het corporate communicatiebeleid dat in 2011 is vastgesteld, is parallel ontwikkeld aan het citymarketingbeleid en het huisstijlbeleid. Hierdoor zijn we in staat om op verschillende terreinen met één gezicht naar buiten toe te communiceren.

Programma 2 Economie en werkgelegenheid

De investeringen in de regionale economie blijven achter, wat merkbaar is in de verkoop van kavels op bedrijventerreinen die nog niet op het niveau van een aantal jaren geleden is. In relatie tot andere grote gemeenten in de regio echter doet Emmen het echter nog steeds redelijk goed. Ook de detailhandel is nog niet terug op het niveau van voor de crisis. In de leegstand van winkelpanden is dat ook zichtbaar.

De economische omstandigheden vragen in de sector recreatie en toerisme om een nog steviger samenwerking tussen partijen en om creatief inspringen op nieuwe trends en wensen van de recreant. Ter stimulering van de verblijfsrecreatie willen wij ons meer richten op het ondersteunen van bovenregionale evenementen.

Wij zijn gestart met het opstellen van een agenda voor het plattelandsbeleid, gericht op een duurzaam economisch perspectief voor de plattelandseconomie, met name op de landbouw en het toerisme. Wij willen beide sectoren een duurzaam economisch perspectief bieden dat mede ten goede komt aan de samenleving.

In het algemeen bestendigen we ons succesvolle stimuleringsbeleid van de laatste jaren.

Dat betekent dat we ons blijven richten op meer differentiatie in werkgelegenheid, groei van kansrijke economische sectoren, vergroening van de economie, behoud van de toppositie van Emmen als gemeente met een aantrekkelijk ondernemersklimaat en de groei van het aantal overnachtingen in en dagtochten naar Emmen.

De Kadernota Economie 2011 – 2015 en de Structuurvisie Werklocaties Emmen 2020 fungeren als gidsen in de beleidsuitvoering.

Programma 3 Veiligheid

De rijksbezuinigingen op de veiligheidsmiddelen zorgen ervoor dat we de ambities op onderdelen van het veiligheidsbeleid hebben moeten herprioriteren, bijstellen en soms ook moesten overgaan tot het beëindigen van projecten. We richten ons in onze aanpak nu met meer nadruk op cofinanciering door derden, met als doel toch een optimaal veiligheidsresultaat te halen.

De regionalisering van de brandweer is als gevolg van een ministerieel besluit een feit.

Formeel moet dit in 2012 al ingaan, de praktische realisatie zal waarschijnlijk in 2014

gebeuren. We zijn inmiddels gestart met de voorbereidingen van deze operatie.

De landelijke reorganisatie van de politie en de nieuwe gebiedsindeling van het Openbaar Ministerie heeft gevolgen voor de organisatie en positionering van het Veiligheidshuis Drenthe, waaronder dus ook de vestiging in Emmen. We werken inmiddels aan nieuwe provinciale afspraken om de expertise en informatievoorziening op adequaat peil te houden. Het beleid op de terreinen huiselijk geweld, kindermishandeling en drugsbestrijding houden prioriteit en wordt onverminderd voortgezet.

Programma 4 Onderwijs en jeugd

In het regeerakkoord is opgenomen dat de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) bij decentralisatie van de jeugdzorg de frontoffices vormen voor alle (gemeentelijke) jeugdzorg. De CJG's moeten de centrale en coördinerende rol spelen in het organiseren en toegankelijk maken van de zorg en zelf ook allerlei andere vormen van ondersteuning bieden.

De uitdaging de komende tijd is de stelselherziening jeugdzorg als een mogelijkheid te zien om de jeugdhulp weer terug te brengen waar deze hoort: in gezinnen en hun onderlinge verbanden. Wij nemen samen met alle Drentse gemeenten deel aan de Drentse pilot jeugdzorg. Deze pilot speelt in de jaren 2011 t/m 2014.

Het doel van de pilot is om de stelselherziening (de transitie van de jeugdzorg van provincies naar gemeenten) te benutten om efficiënter en doelmatiger te gaan samenwerken. Dat is nodig om sneller en beter zorg te kunnen bieden aan jeugdigen en gezinnen.

Wat betreft het thema voor- en vroegschoolse educatie is onze ambitie voor 2012 en verder het realiseren van een laagdrempelige, integrale en hoogwaardige pedagogische basisvoorziening in wijken en dorpen voor alle kinderen van 0 tot en met 12 jaar. Wij streven er naar zoveel mogelijk functies voor de hele leeftijdsgroep van 0 tot en met 12 jaar onder één dak en/of binnen een samenwerkingsverband op dorps-, gebieds- of wijkniveau te brengen.

De aanwezigheid van kennisinstellingen als Stenden Hogeschool, Drenthe College en Alfacollege in Emmen is een belangrijke factor. Deze Hbo-instellingen verzorgen een breed

opleidingenaanbod. Het aanbod aan creatieve opleidingen is nog beperkt. Onderzoek en consultatie van het Emmer bedrijfsleven moet uitwijzen in hoeverre er een gerichte uitbreiding van het opleidingsaanbod van de Stenden Hogeschool en de beide ROC's wenselijk en haalbaar is.

Het leerlingaantal in het openbaar onderwijs daalt tot 2014 met 8,8%. De daling heeft consequenties voor de instandhouding van het aantal scholen, de werkgelegenheid binnen het onderwijs en de financiële mogelijkheden.

Programma 5 Bouwen wonen en milieu

Wonen, Lokaal Akkoord

Vanaf 2015 stopt het Rijk met financiële steun voor herstructurering en wijkverbetering. De aanpak van de kwetsbare particuliere voorraad verkocht huurbezit en de noodzakelijke herstructurering van de huurvoorraad in dorpen en wijken dreigt daardoor in de knel te komen. In het Lokaal Akkoord hebben wij samen met de woningcorporaties een aanzienlijke opgave bepaald voor de herstructurering.

Wonen in de gemeente Emmen moet aantrekkelijk zijn en blijven. Dit willen we bereiken met woningbouw die is afgestemd op de behoeften van de inwoners en voorzieningen die het wonen en leven in de gemeente adequaat ondersteunen. We kiezen voor kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad en herstructurering van de bestaande woongebieden. Demografische ontwikkelingen, veranderende woonbehoeften en een stagnerende woningmarkt maken een herziening van de gemeentelijke inzet op het beleidsterrein wonen nodig. Krimp is een problematiek die Emmen al gaat raken.

Woonvisie

Samen met de in onze gemeente werkzame woningcorporaties, andere stakeholders en EOP's, wordt gewerkt aan een nieuwe Woonvisie Emmen 2012-2016.

In 2011-2012 wordt aanvullend aan de lokale woonvisie een regionale woonvisie opgesteld voor Zuidoost Drenthe. Met de buurgemeenten Borger-Odoorn en Coevorden wordt het belang van regionale samenwerking in een leefgebied met demografische veranderingen onderkend.

Woningbouw en -voorraadbeleid

De woningbouwcrisis heeft niet alleen veel impact op de vastgoedwereld, maar ook op de lokale overheden. In 2011 worden de eerste stappen gezet naar geactualiseerde woningbouwplannen. De verwachting is dat in Emmen in 2012 rond de 350 woningen zullen worden gerealiseerd.

Stedelijke (her)ontwikkeling

In 2012 komen wij met een nieuwe visie op stedelijke vernieuwing en wijkbeheer, waarin thema's als partnerschap, kennis delen, meer met minder en participatie en burgerschap nader worden uitgewerkt.

Gemeentelijke structuurvisies

De algemene Structuurvisie "Veelzijdigheid Troef", vastgesteld in 2009, zal worden geactualiseerd in het licht van onder andere de demografische- en de economische ontwikkelingen. Vaststelling van de geactualiseerde structuurvisie zal naar verwachting in 2013 plaatsvinden.

Voor het Centrumgebied Nieuw-Amsterdam /Veenoord wordt in 2012 door de stichting 'Bruisend centrum Nieuw-Amsterdam/Veenoord' gewerkt aan een structuurvisie. Deze voor ons ongebruikelijke aanpak om een structuurvisie te maken, beschouwen we als een pilot. De vaststelling van de deelstructuurvisie Stedelijke Wateropgave zal in 2012 plaatsvinden.

Energie

Emmen kent een lange traditie als "energieregio". De grootschalige verveningen en de olie- en gaswinning hebben hun stempel gedrukt op de ontwikkeling van Emmen. Ook de komende decennia zullen olie- en gaswinning nadrukkelijk aanwezig blijven in de regio. Wij richten ons op de doelstelling om de CO2 uitstoot van activiteiten in de gemeente Emmen in 2025 te hebben teruggebracht tot 50% van de huidige uitstoot. Hierbij maken we een bijzondere uitzondering voor de activiteiten van de NAM voor de herontwikkeling van het olieveld Schoonebeek.

Het streven om te komen tot een CO2 neutrale gemeente willen we laten samen gaan met de andere ambities van Emmen om zich verder te ontwikkelen (zoals onder andere Atalanta).

Educatie

Het in 2010 in gebruik genomen Educohof ondersteunt de gemeentelijke communicatie met burgers en bedrijven. In verband met de hoge exploitatielasten wordt het concept Educohof naar vorm en inhoud heroverwogen om deze kostendekkend te kunnen voortzetten.

Vergunningen en handhaving

Uiterlijk 1 januari 2013 is in de provincie Drenthe één Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) opgericht met drie stevige districten en een expertisecentrum. Dat is de hoofdconclusie uit een bestuurlijke conferentie van de Drentse gemeenten. In de RUD worden uitvoerende taken van de overheden rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving ondergebracht. Zowel de provincie als de gemeenten gaan er vanuit dat de uitvoering van taken in de RUD geen extra geld gaat kosten. De aanloopkosten moeten door efficiëntere bedrijfsvoering worden terugverdiend.

Programma 6 Participatie

Iedereen werkt naar vermogen

De komende jaren zal een grote uittocht van werkenden op de arbeidsmarkt plaatsvinden ten gevolge van de vergrijzing. Het aantal jongeren dat toetreedt tot de arbeidsmarkt neemt af. Hierdoor zal de potentiële beroepsbevolking dalen. Er ontstaat (grote) vraag naar arbeidskrachten.

Het kabinet vindt dat teveel mensen die wel kunnen werken, nu langs de kant staan. Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen via werk in hun eigen onderhoud kunnen voorzien, voert het kabinet de Wet Werken naar vermogen (WWNV) per 1 januari 2013 in. Om hier als gemeente Emmen klaar voor te zijn, wordt het jaar 2012 gebruikt als voorbereidingsjaar. In deze nieuwe wet worden de Wajong, WSW en WWB/WIJ samengevoegd tot één regeling.

Wetswijziging Wet Werk en Bijstand (WWB) / afschaffen Wet Investeren in Jongeren (WIJ)

Vooruitlopend op de nieuwe wet Werken naar Vermogen is het kabinet voornemens om de WWB aan te passen en de WIJ af te schaffen. Het kabinet scherpert hierbij de verplichtingen aan voor uitkeringsgerechtigden om op zoek te gaan naar een baan.

Kansen voor bevordering uitstroom uit de WWB

De veranderingen in de sociale zekerheid zorgen ervoor dat het accent op het bevorderen van uitstroom uit de WWB nog veel groter wordt dan nu al het geval is. De verbinding tussen vraag en aanbod en het realiseren van de juiste match wordt één van de belangrijkste uitdagingen.

Samenwerking gemeente, onderwijs en werkgevers

Continue werken aan een soepel functionerende arbeidsmarkt. Dat is het speerpunt bij het uitvoeren van gerichte acties om tot betere resultaten te komen bij de match van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Wij nemen hierin de regie en hebben een faciliterende- en initiërende rol waar het gaat om het tot stand brengen van samenwerking tussen onderwijs en werkgevers. Voor de jaren 2011 tot en met 2014 wordt een nieuw beleidskader ontwikkeld (meerjarig beleidskader Arbeidsmarkt- en Participatiebeleid 2011-2014) waarin deze aspecten prominent naar voren komen.

Re-integratiebeleid

We maken een visie op het re-integratiebeleid en verwerken dit in het nieuwe meerjarenbeleidskader arbeidsmarkt- en participatiebeleid. Hierbij is aandacht voor de effectiviteit van het tot op heden gevoerde re-integratiebeleid. Op basis hiervan wordt het huidige beleid heroverwogen. Bij de vormgeving van het nieuwe beleid wordt rekening gehouden met de landelijke bezuinigingen op het participatiebudget.

Inburgering

Het kabinet heeft in de afgelopen twee jaren extra in inburgering geïnvesteerd, waardoor meer mensen aan een inburgeringscursus zijn begonnen. Het eind raakt in zicht van het aantal

mensen dat een inburgeringscursus moet doorlopen. Vanaf 2014 zullen er geen specifieke middelen voor re-integratie aan het participatiefonds meer worden toegevoegd. De middelen die tot en met 2013 voor de gemeenten nog beschikbaar zijn, worden afgebouwd en nog slechts aangewend voor lopende inburgeringstrajecten.

Jongeren

De succesvolle aanpak van het actieplan jeugdwerkloosheid wordt in 2012 doorgezet. Het 'school-first' principe is hierbij leidend. Het behalen van een startkwalificatie door werkloze jongeren die deze kwalificatie nog niet bezitten blijft het doel

Minimabeleid

Bij de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting wordt de bevordering van arbeidsparticipatie voorop gesteld. Deze keuze, maar ook nieuwe financiële kaders en negatieve effecten als bijvoorbeeld de armoedeval, maken een herijking van het minimabeleid noodzakelijk.

Ontwikkelen schuldhulp

In april 2011 is de notitie Actualisatie beleidskader Schuldhulpverlening vastgesteld door de raad. Daarmee wordt de omslag gemaakt van Schuldhulp- naar Schuldienstverlening. Deze werkwijze zorgt voor een verdere ontwikkeling van de dienstverlening en beoogt een beperking van het aantal cliënten. In deze notitie zijn ook de bezuinigingsmaatregelen verwerkt.

Ontwikkelen sociale werkvoorziening

De EMCO-groep is een breed leer-/ werkbedrijf geworden dat zich vooral richt op verschillende doelgroepen van het gemeentelijk participatiebeleid. Met toepassing van het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid gaan inmiddels meer opdrachten naar de EMCO-groep. De bedrijfsvoering van de EMCO-groep heeft veel aandacht gekregen de afgelopen jaren. De resultaten zijn er dan ook naar. Na jaren van oplopende tekorten zijn in 2011 tot dusverre de cijfers beduidend beter ten opzichte van het resultaat in 2010. De door het Rijk opgelegde bezuinigingen hebben vanaf 2012 echter ingrijpende gevolgen voor de EMCO-groep.

Onderdeel van de nieuwe Wet werken naar vermogen is de herstructurering van de sociale werkvoorziening, waarbij er tevens fors moet worden bezuinigd. Deze bezuiniging heeft vergaande consequenties voor de EMCO-groep en dus ook voor de gemeente Emmen. Het kleine overschot op de huidige EMCO-begroting 2011 wordt hierdoor in de nabije toekomst omgezet in een fors tekort. Om een oplossing te bieden aan deze problematiek, wordt een herstructureringsplan opgesteld.

Programma 7 Verkeer en vervoer

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP)

Om het in 2020 te verwachten verkeersaanbod te kunnen verwerken zijn (ingrijpende) aanpassingen van de interne hoofdverkeersstructuur van Emmen onontkoombaar. Het nieuwe GVVP krijgt een planhorizon tot 2020 en de verwachting is dat het plan in het 1^e kwartaal van 2012 kan worden vastgesteld. Belangrijk onderdeel van het GVVP zal zijn een meerjarig uitvoeringsprogramma.

Nota Beleidsuitgangspunten Parkeren Emmen 2010-2020

In december 2010 is de nota vastgesteld. Ter uitvoering van de uitgangspunten werken wij ondermeer aan de volgende punten: parkeermonitoringsysteem, schouw van de parkeerterreinen en inventarisatie van parkeervergunningen en het meerjarendoorzicht parkeertarieven.

Een groot deel van de periode 2012-2016 zullen als gevolg van de vele bouwactiviteiten diverse parkeervoorzieningen in Emmen-centrum niet of verminderd bruikbaar zijn en zal de verplichte jaarlijkse afdracht van 7 ton resultaat parkeren aan de algemene middelen mogelijk niet worden gehaald. We sluiten ook niet uit dat de uitvoering van enkele van de hiervoor genoemde punten vertraging zal ondervinden.

Openbaar Vervoer

In het nieuwe GVVP zal het openbaar vervoer een extra (beleid)accent krijgen. Eind 2012 zal op de Vechtdallijnen (Emmen-Zwolle en Mariënberg-Almelo) een nieuwe vervoerder gaan rijden. De NS zal plaats gaan maken voor Arriva.

Programma 8 Sport en cultuur

Sport

Met een breed sportaanbod, aantrekkelijke sportevenementen en uitnodigende, goed bereikbare voorzieningen wil Emmen zich in de komende jaren als sportstad op de kaart zetten. Het Knelpuntenfonds wordt in 2012 geëvalueerd. Het knelpuntenfonds bedraagt € 100.000 en is bestemd voor onderhoudknelpunten van geprivatiseerde sporthallen en openluchtzwembaden, met als doel het in stand houden daarvan.

Cultuur

Culturele gemeente

De provincie Drenthe subsidieert sinds een aantal jaren het initiatief Culturele Gemeente. Onze inzet is om dit jaarevenement in 2015 op te pakken. Concentratie van de festiviteiten rondom Atalanta/het nieuwe centrum/stadshart van Emmen is een mogelijk centraal thema.

Cultuurparticipatie/Cultuureducatie

De cultuurparticipatie en cultuureducatie wordt in 2012 verder versterkt.

Modernisering Monumentenzorg (MoMo)

Het denken over de omgang met monumenten is sterk veranderd. Kenmerken zijn een verschuiving in denken van object naar gebied en van behoud naar ontwikkeling. Ook het denken over de organisatie van de monumentenzorg is veranderd. Concreet leidt het MoMo-traject tot de volgende veranderingen:

- Cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening
- Krachtiger en eenvoudiger regels
- Herbestemmen van monumenten die hun functie verliezen

Theater De Muzeval

Naast de reguliere programmering biedt De Muzeval een kunsteducatief programma voor het primair onderwijs in de vorm van een bijdrage aan het "Cultuurmenu" en voor het voortgezet onderwijs in de vorm van de CKV-ontmoetingsdag en een CKV-aanbod in de reguliere programmering.

De ontwikkelingen rond de bouw van een nieuw theater zullen in 2012 worden voortgezet. Het theater stelt alles in het werk om in 2012 meer publiek te trekken c.q. vast te houden ondanks de verminderde capaciteit. In dat streven wordt rekening gehouden met mogelijk negatieve effecten op de bezoekersaantallen ten gevolge van de Btw-tariefverhoging met ingang van 1 juli 2011.

Centrum Beeldende Kunst

Vanaf 2010 zijn de voorwaarden voor een goede dienstverlening gerealiseerd. De nieuwe huisvestingslocatie, aan de Ermerweg in Noordbarge, vormt het centrale punt van waaruit een volwaardig programma van tentoonstellingen, kunstuitlen en educatie (Cultuurmenu en CKV) kan worden verzorgd.

Programma 9 Openbaar gebied

Beheer en onderhoud openbaar gebied

In 2012 krijgt de inrichting, het beheer en het onderhoud van het openbaar gebied een extra impuls door de realisatie van een groot aantal projecten, de uitvoering van het nieuwe rioleringsplan en de ambitie om met de beschikbare budgetten het percentage wegen met kwaliteitsniveau 'voldoende' van 76% te brengen naar 80% in 2014. Het herstel van de winterschade leidt er mede toe dat het kwaliteitsniveau van wegen is verbeterd.

In 2012 krijgt de samenwerking tussen de EMCO, Buurtsupport en onze gemeentelijke diensten verdere uitwerking. Er zal op basis van een uitgevoerde verkenning onderzoek worden gedaan naar de vorming van een "groen-grijsbedrijf", ook gericht op de sociale werkgelegenheidsfactor.

Inrichting openbaar gebied: projecten

In het kader van de brede gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum/Atalanta spelen diverse grote projecten in het centrum van Emmen; het project Hondsrugwegtunnel (aanbesteding in 2012), de bouw van de parkeerkelder bij het Noorderplein (locatie Mediamarkt) (oplevering in 2013), voorbereiding (2012) bouw parkeerkelder bij het Willinkplein (locatie nieuwe Albert Heijn) en uitvoering project herinrichting Wilhelminastraat fase 1 (2012).

Ook buiten het centrum zal er het nodige gebeuren in 2012. Zo worden de (riool)-reconstructies van de Barnar-Splitting te Barger-Oosterveld, Erica Oost en het Spanjaardspad in Schoonebeek in 2012 afgerond.

Parkeren

In 2012 wordt verder gewerkt om ervoor te zorgen dat de gemeente, op termijn, qua bereikbaarheid van Emmen Centrum en het binnenstedelijk parkeren als een kwalitatief goede en gastvrije gemeente te boek staat.

Beheer beheerplaatsen

De gemeente beheert 14 openbare begraafplaatsen die in gebruik zijn, 3 gesloten begraafplaatsen en de Joodse begraafplaats. In 2012 werken we op basis van de nieuwe verordening aan het beheer van de 14 in gebruik zijnde begraafplaatsen. In 2012 wordt de uitbreiding van de begraafplaats Klazienaveen in gebruik genomen en komt de voorbereiding van de uitbreiding van de begraafplaats Veenoord tot een afronding. De pilot op de begraafplaatsen Zwartemeer en Nieuw-Dordrecht waarbij burgers meewerken bij het onderhoud wordt voortgezet.

Programma 10 Zorg en welzijn

Nieuw accommodatiebeleid

Nieuwe accommodaties hebben als uitgangspunt multifunctionaliteit en worden in principe alleen nog gerealiseerd als onderdeel van een groter geheel. De exploitatie en beheer van de nieuwe accommodaties is zoveel mogelijk in handen van maatschappelijke organisaties. De planning is dat begin 2012 het nieuwe accommodatiebeleid zal worden geïmplementeerd.

Lokaal preventief volksgezondheidsbeleid

In mei 2011 heeft de minister van Volksgezondheid de nota gezondheidsbeleid "Gezondheid dichtbij" uitgebracht. De nota is van belang voor het gemeentelijke gezondheidsbeleid, dat uitgevoerd wordt op basis van de (landelijke) Wet preventieve gezondheid. De wet bepaalt dat de landelijke nota het kader vormt voor het gemeentelijke beleid. Onze nota "Emmen gezond 2010 – 2015" is in lijn met de landelijke aanpak. In de uitvoering van het gemeentelijk beleid zal de voorgestane aanpak nader moeten worden uitgewerkt. De projecten "Buurt vitaal Emmermeer" en "Gezondheid versterkt in eigen hand" leveren de eerste aanzetten hiertoe.

Programma 11 Bedrijfsvoering

De 'Doorontwikkeling' van de ambtelijke organisatie leidt met ingang van 2012 tot een nieuwe organisatiestructuur. We gaan over tot het zogeheten afdelingenmodel. De organisatie bestaat dan uit een concerndirectie van 3 directeuren - onder leiding van de gemeentesecretaris - en een zestiental afdelingen. In 2012 zal, naast het 'inregelen' van de nieuwe structuur, de gewenste organisatiecultuur veel aandacht krijgen. Uiteraard staan 2012 en de jaren daarna ook in het teken van de bezuinigingen op de ambtelijke organisatie en de bedrijfsvoering.

Programma 12 Inkomstenbronnen

De effecten van de economische crisis op de onroerend goedmarkt zijn inmiddels zichtbaar geworden. Vooral het aantal verkopen in het duurdere woningen segment is in de laatste periode flink teruggelopen. Op dit moment is er onvoldoende beeld hoe de markt zich gaat ontwikkelen. De herwaardering die in het najaar zal plaatsvinden, zal daar meer inzichten over moeten geven.

De grootste inkomstenbron voor de gemeenten is de zogenaamde algemene uitkering. Deze uitkering is op het moment van schrijven nog gebaseerd op de meircirculaire 2011. In de meircirculaire is rekening gehouden met het conceptbestuursakkoord tussen rijk en

gemeenten. Het kabinet heeft eerder laten weten dat als het bestuursakkoord niet in zijn geheel wordt aangenomen, dit betekent dat er in zijn geheel geen akkoord is. In dat geval komt een aantal zaken ook financieel weer ter discussie te staan. Recent is bijvoorbeeld bekend gemaakt dat de regering de landelijke korting van 100 miljoen als gevolg van de Regionale Uitvoeringsdiensten alsnog door wil laten gaan (en dit bedrag in te zetten voor de Wet Werken naar Vermogen). Vooralsnog is in onze begrotingsberekeningen hier geen rekening mee gehouden.